

สมรรถภาพของอาจารย์ในเทศก่ฝ่ายคณะตามการรับรู้ของตนเอง
อาจารย์ในเทศก่ฝ่ายโรงเรียน ผู้บริหารและนิสิตที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นางสาววิรัตน์ พงษ์พิจิตร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาวิจัยการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2528

ISBN 974 - 564 - 755 - 1

010786

17374716

COMPETENCIES OF STUDENT TEACHING SUPERVISORS AS PERCEIVED BY
THEMSELVES, CO-OPERATING SUPERVISORS, ADMINISTRATORS AND
PROSPECTIVE TEACHERS OF THE FACULTY OF EDUCATION
CHULALONGKORN UNIVERSITY

Miss Virat Phongpichit

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Educational Research

Graduate School

Chulalongkorn University

1985

หัวข้อวิทยานิพนธ์

สมรรถภาพของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะกรรมการวิจัยของตนเอง
อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน ผู้บริหารและนิสิตที่ผ่านการฝึก
ประสบการณ์วิชาชีพ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โดย

นางสาววิรัตน์ ทงษ์พิจิตร

ภาควิชา

วิจัยการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิณา สุวรรณเชตนิคม

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ออนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... *สุวิณา สุวรรณเชตนิคม* คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิษฐ์ บุณาค)

คณะกรรมการ สอบัณฑิตวิทยาลัย

..... *ดร.ดอว กนกกุล* ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ประคอง กรรณสูต)

..... *สมหวัง* กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์)

..... *สุวิณา* กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิณา สุวรรณเชตนิคม)

..... *ศิริสุข* กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ศิริสุข ศรีสุข)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์

สมรรถภาพของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะกรรมการรับรู้ของตนเอง
อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน ผู้บริหารและนิสิตที่ผ่านการฝึก
ประสบการณ์วิชาชีพ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชื่อนิสิต

นางสาววิรัตน์ พงษ์พิจิตร

อาจารย์ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ ดร. สมหวัง พิธิยานุวัฒน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวีณา สุวรรณเชตนิคม

ภาควิชา

วิจัยการศึกษา

ปีการศึกษา

2528

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาตัวประกอบของสมรรถภาพของอาจารย์-
นิเทศก์ฝ่ายคณะกรรมการรับรู้ของตนเอง อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน ผู้บริหารและนิสิต
ที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยประกอบด้วย 4 กลุ่ม คือ อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะ-
ครุศาสตร์ 121 คน อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียนที่นิเทศการสอนนิสิตคณะครุศาสตร์
325 คน ผู้บริหารของหน่วยประสบการณ์วิชาชีพและของสถาบันฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
66 คน และนิสิตที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 308 คน

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสำรวจสมรรถภาพที่สำคัญของอาจารย์นิเทศก์ฝ่าย-
คณะที่สร้างขึ้นเองมีจำนวนข้อกระทงทั้งสิ้น 76 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละกลุ่ม
ตัวอย่างได้คำนวณหาค่าตัวกลางเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์การ
กระจายของแต่ละตัวแปรและวิเคราะห์ตัวประกอบด้วยวิธีตัวประกอบภาพพจน์และหมุนแกน
ตัวประกอบแบบอโรทอนอลด้วยวิธีแวนแมกซ์

ข้อค้นพบมีดังนี้ คือ

1. ตัวประกอบของสมรรถภาพของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะกรรมการรับรู้
ของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะ มี 5 ตัวประกอบ คือ บุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์และทัศนคติ

ทอวิชาชีพครู ทักษะและทัศนคติต่อการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ความรู้เกี่ยวกับ
หลักสูตร ทักษะในด้านการเรียนการสอน และความรู้ในเนื้อหาวิชา

2. ตัวประกอบของสมรรถภาพของอาจารย์นิเทศฝ่ายคณะตามการรับรู้
ของอาจารย์นิเทศฝ่ายโรงเรียนมี 6 ประกอบ คือ ทักษะในด้านการเรียนการสอน
ทักษะในการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ ความรู้เกี่ยวกับ
หลักสูตร ทัศนคติต่อการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและทอวิชาชีพครู และความรู้ใน
เนื้อหาวิชา

3. ตัวประกอบของสมรรถภาพของอาจารย์นิเทศฝ่ายคณะตามการรับรู้
ของผู้บริหาร มี 4 ตัวประกอบ คือ ทักษะในการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ทักษะ
ในด้านการเรียนการสอน ทัศนคติต่อการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและทอวิชาชีพครู
และความรู้ในเนื้อหาวิชา

4. ตัวประกอบของสมรรถภาพของอาจารย์นิเทศฝ่ายคณะตามการรับรู้
ของนิสิตที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มี 6 ตัวประกอบ คือ บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์
ทักษะในด้านการเรียนการสอน ทัศนคติต่อการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ความรู้
เกี่ยวกับหลักสูตรและความรู้ในเนื้อหาวิชา ทักษะในการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและ
ทัศนคติทอวิชาชีพครู

5. ตัวประกอบของสมรรถภาพของอาจารย์นิเทศฝ่ายคณะที่ร่วมกันใน
ทุกกลุ่มตัวอย่าง มี 5 ตัวประกอบ คือ ความรู้ในเนื้อหาวิชา ทักษะในด้านการเรียน
การสอน ทักษะในการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ทัศนคติทอวิชาชีพครูและทัศนคติ
ต่อการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

Thesis Title Competencies of Student teaching
 supervisors as perceived by themselves,
 co-operating supervisors, administrators
 and prospective teachers of the faculty
 of education Chulalongkorn University

Name Miss Virat Phongpichit

Thesis Advisor Professor Somwung Pitiyanuwat, Ph.D.
 Assistant Professor Suwatana Suwanketnikom,
 Ph.D

Department Educational Research

Academic Year 1985

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the factual structures of the competencies of student teaching supervisors as perceived by themselves, co-operating supervisors administrators and prospective teachers.

Four groups of samples were used in this research. They were 121 student teaching supervisors, 325 co-operating supervisors, 66 administrators and 308 prospective teachers.

The instrument employed in this research was an inventory obtaining the significant competencies of student teaching supervisors. The inventory consisted of 76 five-point rating scale items. The obtained data from each sample group were analyzed by using arithmetic mean, standard deviation, coefficient of variation. The factor analysis by

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก ศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา สุวรรณเชกนิคม ซึ่งได้ให้ความเอาใจใส่ ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนตรวจแก้ไข ปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างใกล้ชิดมาโดยตลอด ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ต่าง ๆ ซึ่งได้ช่วยให้ผู้วิจัยสามารถทำงานวิจัยนี้สำเร็จลงได้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สังค อุทรานันท์ รองศาสตราจารย์ มุพิน พิพิธกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลย์ อรุณี ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุทนต์ ศรีไสย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปานตา ไข้เทียมวงศ์ อาจารย์ ดร.นิพนธ์ ไทยพานิช และ อาจารย์ สวัสดิ์ จงกล ที่กรุณาช่วยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสำรวจให้เป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ คณะกรรมการอำนวยการประสานงานวิชาชีพ คณะกรรมการดำเนินงานประสานงานวิชาชีพและอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้บริหารและอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียนจากสถาบันฝึกประสานงานวิชาชีพที่คณะครุศาสตร์ สอนิสิคออกฝึกประสานงานวิชาชีพ รวมทั้งขอขอบพระคุณนิสิตฝึกประสานงานวิชาชีพคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสำรวจเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณที่ ๆ เพื่อน ๆ ทุกคนที่ได้ให้กำลังใจ คำแนะนำ และช่วยเหลือ ผู้วิจัยเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณทองสุข สายแสงทอง คุณสมพร บุญอ้อม และ คุณวิศิษฐ์ เสรีอรุโณ

และท้ายที่สุดขอกราบคารวะคุณพ่อ คุณแม่ ที่สนับสนุนส่งเสริมและให้กำลังใจ ผู้วิจัยในการทำงานวิจัยนี้มาโดยตลอด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมุติฐานของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	8
ข้อตกลงเบื้องต้น	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	8
ประโยชน์ของการวิจัย	11
2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	12
แนวคิดและจุดมุ่งหมายของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	12
จุดมุ่งหมายของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	14
แนวคิดและจุดมุ่งหมายของการนิเทศการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพ	17
จุดมุ่งหมายของการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	18
บทบาทหน้าที่และสมรรถภาพของอาจารย์นิเทศก์	19

บทที่

3	วิธีดำเนินการวิจัย	29
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	29
	ลักษณะและปริมาณของกลุ่มตัวอย่าง	30
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	36
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	36
	วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	41
	การวิเคราะห์ข้อมูล	42
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของอาจารย์ในเทศบาลนคร	46
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของอาจารย์ในเทศบาลโรงเรียน	59
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้บริหาร	75
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของนิสิตที่ผ่านการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพ	87
5	สรุปและอภิปรายผลการวิจัย	101
	ข้อค้นพบ	102
	อภิปรายผลการวิจัย	115
	ข้อเสนอแนะ	120
	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	122
	บรรณานุกรม	123
	ภาคผนวก	135
	ประวัติผู้เขียน	167

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่แจกแบบสำรวจไปและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง	30
2	จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจของแต่ละกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ	32
3	จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจของแต่ละกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ ...	33
4	จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจของกลุ่มอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะ อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียนและผู้บริหาร จำแนกตามวุฒิการศึกษา	34
5	จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจของกลุ่มอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะ อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียนและผู้บริหาร จำแนกตามประสบการณ์ในการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	35
6	จำนวนข้อกระทงในแต่ละด้านของแบบสำรวจสมรรถภาพที่สำคัญของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะ	40
7	ตัวกลางเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสัมประสิทธิ์การกระจายของตัวแปร 76 ตัวแปร ของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะ ...	46
8	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเกี่ยวกับสมรรถภาพที่สำคัญของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะ ตามการรับรู้ของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะ	50
9	น้ำหนักบนตัวประกอบของตัวแปรเกี่ยวกับสมรรถภาพที่สำคัญของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะ ตามการรับรู้ของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะ	51
10	ตัวประกอบที่ 1 บุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์และทัศนคติต่อวิชาชีพครู..	52
11	ตัวประกอบที่ 2 ทักษะและทัศนคติต่อการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	54

ตารางที่	หน้า
12	ตัวประกอบที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร 56
13	ตัวประกอบที่ 4 ทักษะในด้านการเรียนการสอน 57
14	ตัวประกอบที่ 5 ความรู้ในเนื้อหาวิชา 58
15	ตัวกลางเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสัมประสิทธิ์การกระจาย ของตัวแปร 76 ตัวแปรของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน 59
16	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เกี่ยวกับสมรรถภาพที่สำคัญของ อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะตามการรับรู้ของอาจารย์นิเทศก์ฝ่าย โรงเรียน 63
17	น้ำหนักตัวประกอบของตัวแปร เกี่ยวกับสมรรถภาพที่สำคัญของอาจารย์ นิเทศก์ฝ่ายคณะ ตามการรับรู้ของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน 64
18	ตัวประกอบที่ 1 ทักษะในการดำเนินการเรียนการสอน 65
19	ตัวประกอบที่ 2 ทักษะในการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 67
20	ตัวประกอบที่ 3 บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ 69
21	ตัวประกอบที่ 4 ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร 70
22	ตัวประกอบที่ 5 ทักษะต่อการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และต่อวิชาชีพครู 72
23	ตัวประกอบที่ 6 ความรู้ในเนื้อหาวิชา 74
24	ตัวกลางเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสัมประสิทธิ์การกระจาย ของตัวแปร 76 ตัวแปรของผู้บริหาร 75
25	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เกี่ยวกับสมรรถภาพที่สำคัญของ อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะตามการรับรู้ของผู้บริหาร 79

ตารางที่

หน้า

26. นำหนักบนตัวประกอบของตัวแปรเกี่ยวกับสมรรถภาพที่สำคัญของ
 อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะ ตามการรับรู้ของผู้บริหาร 80

27. ตัวประกอบที่ 1 ทักษะในการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ... 81

28. ตัวประกอบที่ 2 ทักษะในด้านการเรียนการสอน 83

29. ตัวประกอบที่ 3 ทักษะต่อการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
 และต่อวิชาชีพครู 85

30. ตัวประกอบที่ 4 ความรู้ในเนื้อหาวิชา 86

31. ตัวกลางเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสัมประสิทธิ์การ
 กระจายของตัวแปร 76 ตัวแปรของนิสิตที่ผ่านการฝึกประสบการณ์
 วิชาชีพ 87

32. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเกี่ยวกับสมรรถภาพที่สำคัญ
 ของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะ ตามการรับรู้ของนิสิตที่ผ่านการฝึก
 ประสบการณ์วิชาชีพ 91

33. นำหนักบนตัวประกอบของตัวแปรเกี่ยวกับสมรรถภาพที่สำคัญของ
 อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะ ตามการรับรู้ของนิสิตที่ผ่านการฝึก
 ประสบการณ์วิชาชีพ 92

34. ตัวประกอบที่ 1 บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ 93

35. ตัวประกอบที่ 2 ทักษะในด้านการเรียนการสอน 94

36. ตัวประกอบที่ 3 ทักษะต่อการนิเทศการฝึกประสบการณ์
 วิชาชีพ 96

37. ตัวประกอบที่ 4 ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและความรู้ในเนื้อหาวิชา 97

38. ตัวประกอบที่ 5 ทักษะในการนิเทศการฝึกประสบการณ์
 วิชาชีพ 98

ตารางที่

หน้า

39	ตัวประกอบที่ 6 ทศนคติทอวิชาชีพรุ	99
40	ตัวประกอบที่พบตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างเรียงตามปริมาณ ความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยตัวประกอบนั้น ๆ	114

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย